اخبار

سود سهام عدالت تا پایان تیر واریز می‌شود؟

اقتصادآنلاین | با گذشت چند ماه از آغاز سال، همچنان بخشی از سود سهام عدالت مربوط به عملکرد سال ۱۴۰۲ تسویه نشده است؛ موضوعی که برای میلیون‌ها مشمول این سهام به یکی از دغدغه‌های اصلی تبدیل شده است. در این میان برخی برآوردها نشان می‌دهد که مطالبات تجمیعی (مربوط به سال مالی ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳) تعدادی از سهامداران حتی از دو میلیون تومان نیز فراتر رفته است. در مرحله نخست پرداخت سود سهام عدالت که در اسفند سال گذشته انجام شد، مبلغ واریزی بسته به ارزش اولیه سهام افراد متفاوت بود. به عنوان نمونه، افرادی که دارای سهام ۴۹۲ هزار تومانی بودند، حدود ۷۴۴ هزار تومان سود دریافت کردند و سودآورندگان سهام یک‌میلیونی نیز به حدود یک‌میلیون و ۵۱۳ هزار تومان رسید. با این حال، این پرداخت تنها بخشی از سود مصوب بوده و بخش دیگر آن هنوز در انتظار تسویه است. ولی‌اله جعفری، مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس، اعلام کرده که شرکت سپرده گذاری مرکزی مسوول پیگیری وصول سودهای باقی‌مانده از شرکت‌های سرمایه‌پذیر شده است. طبق گفته‌های او، اگرچه اکثر شرکت‌ها تعهدات خود را انجام داده‌اند، اما برخی دیگر همچنان در پرداخت سود تأخیر دارند و همین موضوع باعث تعویق در تسویه کامل سود شده است. در چنین شرایطی سازمان بورس اعلام کرده در حال مذاکره و پیگیری حقوق سهامداران از این شرکت‌هاست و در صورت تحقق کامل همکاری‌ها، احتمال واریز مرحله دوم سود سهام عدالت تا پایان تیرماه وجود دارد. این در حالی است که پیش‌تر نیز زمزمه‌هایی درباره انجام این پرداخت در خرداد یا تیر ۱۴۰۴ مطرح شده بود. در طول سال‌های گذشته رویه پرداخت سود سهام عدالت عمدتا به نیمه دوم سال محدود بوده و تنها یک‌بار در تیرماه ۱۴۰۰، بخشی از سود در تابستان واریز شد. در نتیجه اگر این مرحله از واریز در تیرماه جاری انجام شود، می‌تواند نشانه‌ای از تغییر رویه چندساله و آغاز دور جدیدی از تسویه‌های به‌موقع تلقی شود؛ تحولی که برای دارندگان سهام عدالت بسیار مهم و تعیین‌کننده خواهد بود.

شرط بازگشت تعادل به بورس

اکوایران | بازار سرمایه در دوران پساجنگ تنها یک روز مثبت و سبزپوش بود و دوباره به روند منفی خود بازگشت؛ چراکه در بازار ایران به‌دلیل نگرانی از جنگ بین ایران و اسراییل فضای مه‌آلودی به وجود آمده که سرمایه‌گذاران را به گونه‌ای محتاط کرده است. همچنین به‌نظر می‌رسد همچنان ابهامات اقتصادی پابرجاست و از طرفی هم سایه ریسک‌های سیاسی بر بازار سرمایه حاکم خواهد بود. در نتیجه باید گفت، اگر بازار حمایت شود انتظار تعادل در بازار سرمایه را نیز خواهیم داشت. سهیلا نقی‌پور، کارشناس بازار سهام گفت: بورس ایران همچنان در فضایی محتاطانه به‌سر می‌برد و شرایط نامطلوب اخیر همچنان بر روند معاملات سایه افکنده است. او در ادامه افزود: با وجود حمایت‌های انجام‌شده از سوی نهادهای ناظر و تلاش‌هایی برای تقویت نقدینگی، بازار در روزهای اخیر با موج دوم عرضه مواجه بوده است؛ این عرضه‌ها که عمدتا از سوی سهامداران خرد و برخی بازیگران عمده ایجاد شده، نشان‌دهنده وجود ابهامات اقتصادی و سیاسی و کاهش اطمینان به روند کوتاه‌مدت بازار است و در مجموع این عوامل سبب‌شده تا فعالان بازار با احتیاط بیشتری عمل کنند و حجم معاملات در بسیاری از روزها پایین‌تر از سطح مورد انتظار باقی بماند. این فعال بازار سرمایه تصریح کرد: با این حال، در معاملات امروز ارزش معاملات در بورس و فرابورس به حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به روز گذشته افزایش قابل‌توجهی را نشان می‌دهد؛ این رشد در ارزش معاملات می‌تواند نشانه‌ای از بازگشت تدریجی نقدینگی به بازار باشد و احتمالا شرایط متعادل‌تری را برای معاملاتی روز چهارشنبه فراهم آورد. او اظهار داشت: انتظار می‌رود این وضعیت به کاهش تعداد سهام با روند منفی کمک کند و برخی نمادهای شاخص‌ساز که اخیرا تحت فشار فروش قرار داشتند، تحرکات متعادل‌تری از خود نشان دهند. نقی‌پور در پایان عنوان کرد: ابهامات کلان اقتصادی و تحولات سیاسی همچنان می‌توانند بر روند بازار اثرگذار باشند و پویایی معاملات را تحت‌تأثیر قرار دهند.

صعود ارزش اوراق بهادار

روند یک‌ساله ارزش بازار اوراق بهادار نشان می‌دهد؛ مجموع ارزش بازار اوراق بهادار شامل «بورس تهران، فرابورس، بورس انرژی و بورس کالا» در پایان خرداد امسال به ۶۴۷، ۶۲۰، ۱۳۲ هزار میلیارد ریال رسید. داده‌های آماری گزارش مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار، نشان می‌دهد؛ مجموع کل ارزش بازار اوراق بهادار با رشد ۳۷ درصدی از ۳۵۴، ۰۴۰، ۹۷ هزار میلیارد ریال در خرداد پارسال به ۶۴۷، ۶۲۰، ۱۳۲ هزار میلیارد ریال در خرداد امسال رسید. براساس این گزارش، ارزش بازار بورس تهران از ۳۶۱، ۴۳۹، ۷۲ هزار میلیارد ریال در خرداد پارسال به ۱۳۳، ۵۴۳، ۹۸ هزار میلیارد ریال در خرداد امسال رسیده است. براساس گزارش مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار، ارزش بازار فرابورس نیز از ۲۵۴، ۰۸۷، ۲۴ هزار میلیارد ریال در خرداد پارسال، به ۲۴۶، ۴۵۳، ۳۲ هزار میلیارد ریال در خرداد امسال رسید.

«تعادل» روند بازار سهام را بررسی می‌کند

حمایت تکراری از بورس

با شروع تنش‌های نظامی شاهد آن بودیم که بورس تهران به مدت دو هفته تعطیل شد تا به گفته مدیران سازمان بورس از حقوق سهامداران صیانت شود. پس از دو هفته تعطیلات و پس از آتش بس بالاخره معاملات بورس تهران بازگشایی شد اما این بازگشایی چندان مطلوب نبود و شاهد آن بودیم که بورس تهران روند سرخ پوشی را تجربه کرد که بسیاری از مدیران عقیده داشتند این روند طبیعی است، اما این روند سنگین بود و در نهایت مدیران سازمان بورس مجبور شدند که بسته حمایتی از بازار سهام ارایه دهند اما این بسته بسیار دیرهنگام بود و نتوانست تاثیر مثبتی بر روی بازار داشته باشد و به همین دلیل به نظر می‌رسد که سازمان بورس به دنبال بسته حمایتی جدید است.

روز گذشته جلسه فوق‌العاده هیات امنای صندوق تثبیت بازار سرمایه به ریاست علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی برگزار شد. در این جلسه با «انتشار اوراق تبعی از نوع تأمین مالی به میزان ۲۰ هزار میلیارد تومان» و «انتشار اوراق تبعی از نوع بیمه سهام به طرفیت اشخاص حقیقی با سبد سهام تا سقف ۵۰۰ میلیون تومان» موافقت شد. ملاک بیمه سهام، سبد سهام اشخاص حقیقی در روز ۱۷ تیرماه ۱۴۰۴ خواهد بود. جزییات و فرآیند اجرایی این مصوبه به‌زودی منتشر خواهد شد.

قادر معصومی خانقاه، مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار، با اشاره به اقدامات حمایتی دولت در شرایط بحران بازار، از مصوب شدن «بیمه سهام» و انتشار اوراق تبعی ۲۰ همتی توسط صندوق تثبیت بازار خبر داد و گفت: این ابزارها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که بتوانند در مقاطع حساس، مانع از گسترش فضای روانی منفی و ریزش‌های غیرمنطقی شوند.

او شفافیت در اعلام برنامه‌های اقتصادی دولت را یکی از عوامل کلیدی در جلب مشارکت سرمایه‌گذاران دانست و افزود: هرچه سیاست‌ها و تصمیمات با شفافیت بیشتری اطلاع‌رسانی شوند، فضای ناطمینانی کاهش خواهد یافت و مردم با رغبت بیشتری به بازار بازمی‌گردند. در شرایط هیجانی، آموزش نمی‌تواند جای مداخله فوری را بگیرد. اما اگر آموزش پایه‌ای از دوران مدرسه آغاز شود، در بلندمدت، واکنش‌های احساسی به حداقل می‌رسد. او همچنین به دغدغه‌های فعالان بازار در خصوص نحوه اجرای بسته حمایتی اشاره کرد و اطمینان داد: تخصیص منابع این بسته به‌صورت مرحله‌ای و منظم در حال پیگیری است و تمام تصمیمات با هماهنگی بین دستگاهی و رعایت ملاحظات بازار انجام می‌شود.

این اولین‌بار نیست که طرح بیمه سهام توسط مدیران سازمان بورس مطرح می‌شود و پیش از این نیز بارها در این خصوص صحبت شده بود. نیمه دوم مرداد ماه سال ۱۴۰۳ بود که چارچوب کلی طرح «بیمه سهام» در شورای عالی بورس تصویب شد.

محمود گودرزی، مدیرعامل شرکت بورس در آن زمان یعنی تابستان سال ۱۴۰۳ گفت: با توجه به شرایط و تنگنای مالی که ناشران درگیر آن هستند، سازمان بورس به شورا پیشنهاد داد که در کنار انتشار بیمه سهام از سوی سهامداران عمده ۳۲ ناشر بورس تهران، صندوق تثبیت بازار نیز ۵۰ درصد از پوشش بیمه را بدون ارایه تضامین و وثایق برعهده بگیرد. برای تصمیم‌گیری در مورد بیمه سهام، جزییات سهامداری (حقیقی-حقوقی) تمام ۳۲ ناشری که ۸۰ بازار بورس تهران را تشکیل می‌دهند، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

به گفته وی، بیش از ۹۵ درصد از سهامداران حقیقی در کلیه شرکت‌هایی که ۳۲ ناشر برتر دارند، دارای پرتفوی زیر ۱۰۰ میلیون تومان بوده و این نشان می‌دهد که ناشران و سهامداران عمده شرکت‌ها باید توجه ویژه به سهامداران خرد و حقیقی داشته باشند چرا که آنان پس‌اندازهای خود را وارد بازار کرده‌اند و در شرایط حاضر دچار زیان شده‌اند. این اقدام یک قدم موثر از سوی سهامداران عمده است چرا که می‌تواند ضمن نشان دادن اعتقاد به ارزندگی سهام خود، به سرمایه‌گذاری بلندمدت کمک کرده و ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش دهد. با توجه به صحبت‌های گذشته و بررسی برنامه به نظر می‌رسد که این طرح نیز نتیجه چندان مطلوبی نداشته باشد و همانند گذشته شاهد بی‌اعتمادی سهامداران نسبت به بازار باشیم.

با توجه به شرایط بازار سرمایه و نبود اعتماد در این بازار بسته حمایتی نباید پس از بحران وارد بازار سرمایه شود و در زمان بحران باید به فکر بازار و روند آن بود. در اصل اگر طی دو هفته تعطیلی مدیران سازمان بورس فکری به حال بازار می‌کردند اکنون شاهد سرخ و نوسانی در بازار نبودیم. بسته حمایتی جدید یعنی انتشار اوراق تبعی بیمه‌ای و اوراق تبعی تأمین مالی نیز همانند گذشته خواهد بود و به نظر نمی‌رسد که نتیجه چندان مطلوبی برای بازار داشته باشد. در اصل باید مدیران و مسوولان اقتصادی در وهله نخست به فکر اعتمادسازی باشند و پس از آن به دنبال بسته حمایتی بروند، زمانی که اعتماد وجود نداشته باشد نمی‌توان انتظار داشت که بسته‌های حمایتی نیز جوابگو باشند و شرایط بهتری را برای بازار رقم بزنند.

بازار نیاز به جذب سرمایه دارد و این سرمایه تنها با اعتماد به بازار بازمی‌گردد. با وجود چنین شرایطی در بازار به نظر نمی‌رسد که بسته حمایتی بتواند کارساز باشد چرا که نقدینگی و اعتمادی در بازار وجود ندارد که بتواند مسیر معاملاتی بازار را تغییر دهد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد اغلب بازار در زمان حمایت‌ها روند منفی به خود می‌گیرد و به نوعی بازار نسبت به حمایت‌ها گارد و ترس دارد که این موضوع باعث می‌شود که خروج نقدینگی را از بازار شاهد باشیم.

بازار از نگاه معاملات طی آخرین روز معاملاتی هفته یعنی چهارشنبه ۱۸ تیر ۱۴۰۴، شاخص کل بازار سرمایه با کاهش ۲۰ هزار و ۸۷۲ واحدی معادل ۰،۷۹ درصدی نسبت به معاملات روز گذشته روبه رو شد و در نهایت به تراز ۲ میلیون و ۶۳۷ هزار واحدی رسید. همچنین شاخص کل هم وزن نیز ۹ هزار و ۷۲ واحد معادل ۱،۰۹ درصد نسبت به معاملات روز گذشته افت کرد و در جایگاه ۸۲۷ هزار و ۲۶ واحدی ایستاد.

در سوی دیگر معاملات نیز شاخص کل فرابورس ۱۷۵ واحد کاهش یافت و به عدد ۲۴ هزار و ۴۷۶ واحدی رسید.

از میان ۶۳۳ نماد بازار سرمایه در این روز ۸۶ نماد و ۴۷۹ نماد نیز منفی بودند. همچنین ۲۲ نماد معادل ۳ درصد از کل نمادها در صف خرید و ۳۲۷ نماد معادل ۵۱ درصد از نمادها در صف فروش قرار داشتند.

ارزش کل معاملات بازار سرمایه در آخرین روز کاری هفته به ۴۳ هزار و ۴۱۶ میلیارد تومان رسید که ۶ هزار و ۱۲۱ میلیارد تومان آن مربوط به معاملات خرد سهام و حق تقدم و صندوق‌های سهامی است و به‌طور کلی ۱۴ درصد از ارزش معاملات مربوط به معاملات خرد بوده است.

طی روز چهارشنبه تنها صنایع تولید فلزات گرانبهای غیرآهن و ماشین‌آلات روند مثبت داشتند و در مقابل بیشترین ارزش بازار منفی نیز به صنایع فعالیت‌های مرتبط با اوراق بهادار، حفاری، بنادر و کشتیرانی، نساجی، نوشیدنی، محصولات فلزی، محصولات کشاورزی، قطعات خودرو، سایر محصولات غذایی، پیمانکاری صنعتی، سخت‌افزار و تجهیزات، سیمان، آهک و گچ، شیرینیجات، زغال سنگ، مواد شیمیایی-متنوع، ماشین‌آلات الکتریکی، سایر محصولات کانی غیرفلزی، محصولات کاغذی، حمل و نقل بار زمینی، آهن و فولاد، لیزینگ و سرمایه‌گذاری رسید

در هیچ جای دنیای مثل ما از بورس حمایت نمی‌کنند

در روزهای اخیر، بازار سرمایه ایران با نوسانات قابل‌توجهی مواجه شده است. کارشناسان بازار سهام معتقدند روندهای منفی در شاخص‌های منتخب، نشانه‌ای از ادامه فشار عرضه در بازار است. بنا به ارزیابی تحلیل‌گران، ابزارهایی همچون تغییر دامنه نوسان، تزریق نقدینگی و مداخلات مشابه هرچند می‌توانند در کوتاه‌مدت بر بازار تأثیرگذار باشند، اما مهم‌ترین عامل در تعیین مسیر آینده بورس، متغیرهای اقتصاد کلان و ریسک‌های سیستماتیک هستند که هنوز سایه سنگین آنها بر بازار احساس می‌شود.

در این میان، اخبار مربوط به مذاکرات سیاسی و فضای دیپلماسی، به یکی از متغیرهای کلیدی بازار بدل شده است. تحلیل‌گران انتظار دارند طی هفته آینده، با انتشار اخبار تازه از مذاکرات هسته‌ای یا تحولات منطقه‌ای، شاهد افزایش نسبی تقاضا در برخی روزها باشیم. با این حال، تا زمانی که ابهام در فضای سیاسی کشور و نتیجه مذاکرات برطرف نشود، روند شاخص کل، نوسانی و در بیشتر نمادها، شیب نزولی خفیف ادامه‌دار خواهد بود.

بررسی آمارهای رسمی بازار سهام طی روزهای اخیر، حاکی از کاهش جدی ارزش معاملات خرد و تقویت سمت عرضه است. خروج پول حقیقی از بازار با حجمی بی‌سابقه و افت شدید شاخص‌ها، شرایط هشدار را در بورس رقم زده است. فعالان بازار می‌گویند حجم سنگین عرضه سهام در مقابل تقاضا، به رکود معاملات دامن زده و صف‌های فروش سنگین در بسیاری از نمادها دیده می‌شود.

اگر در کوتاه‌مدت سیاست‌گذاران مالی و بازیگران حقوقی با اقدامات حمایتی جدی وارد نشوند، احتمال تشدید روند نزولی و تعمیق رکود دور از انتظار نیست. برخی کارشناسان، بحران فعلی را به ضعف اعتماد عمومی نسبت می‌دهند و هشدار می‌دهند که ادامه این وضعیت، می‌تواند ریزش و فرار سرمایه‌گذاران از بازار را رقم بزند. آنها معتقدند نبود استراتژی مشخص در مدیریت بازار و نبود اعتماد به سیاست‌های حمایتی، موجب شده حقیقی‌ها بیش از پیش بازار را ترک کنند. در مقابل این تحلیل‌ها، گروهی از کارشناسان و فعالان بازار به صراحت با هر نوع دخالت دولت یا نهادهای حاکمیتی مخالفند. آنها معتقدند افت اخیر بازار، واکنشی طبیعی به وضعیتی است که طی ایام تعطیلی بورس رخ نداده بود و حال با بازگشایی معاملات، بازار در حال تعدیل قیمت‌هاست. این دسته تأکید دارند که حمایت غیرهدفمند دولت می‌تواند موجب افزایش ریسک و بی‌اعتمادی بلندمدت در بازار شود.

این اختلاف نظرها سبب شده تصمیم‌گیری برای ساماندهی وضعیت فعلی بازار سهام با چالش‌هایی روبه‌رو باشد. موافقان مداخله می‌گویند نبود ورود پول یا حمایت حقوقی، منجر به بحران جدی‌تری خواهد شد، اما مخالفان بر این باورند که صبر و مقاومت بازار می‌تواند تعادل قیمتی را برقرار سازد.

حرکت اشتباه در بورس تهران

فردین آقابزرگی کارشناس بازار سرمایه درباره وضعیت بازار بورس در دوران پساجنگ به بازار گفت: دو موضوع اصلی اثر بسیار منفی روی بورس داشته که به جرأت می‌توانم بگویم بی‌سابقه بوده است. اول، جنگ مستقیم با اسراییل. دوم، حرکت‌های نسنجیده مسوولان در بازار سرمایه که به نظر من بیشتر نگاه امنیتی وجود داشت؛ توقف کامل معاملات در بورس بود. این حرکت بسیار اشتباه بود و بیشترین وزن شکل‌گیری روند قرمزپوشی بورس مربوط به مورد دوم است.

وی ادامه داد: همانطور که در بورس‌های منطقه، حتی بورس اسراییل، یک روز شوک منفی داشت و از فردای آن متعادل شد، به دلیل محروم کردن اکثر- حتی تمامی- سهامداران و سرمایه‌گذاران از دسترسی به دارایی‌هایشان، اعم از اوراق بدهی، صندوق‌ها یا سهام، التهاب منفی را تشدید کردیم که این حرکت اشتباهی بود. بنابراین، بازتاب چنین وضعیتی این شده که روز چهارشنبه، علیرغم تزریق نقدینگی بی‌سابقه ۲۰ همتی، حدود ۱۳-۱۴ همت، خروج پول حقیقی داشتیم. هیچ جای دنیا سیستم حمایتی به شکلی که ما از بورس خود حمایت می‌کنیم و انتظار داریم مثلا فلان نهاد، دولت یا بانک مرکزی پول بگذارد و وارد شود، وجود ندارد.

آقابزرگی تصریح کرد: هیچ جای دنیا سیستم حمایتی به شکلی که ما از بورس خود حمایت می‌کنیم و انتظار داریم مثلا فلان نهاد، دولت یا بانک مرکزی پول بگذارد و وارد شود، وجود ندارد. نه در دوران کرونا، نه ۱۱ سپتامبر، در بحران ۲۰۰۸، ما چنین چیزی نداشتیم.

او اظهار کرد: صندوق‌های تضمین در دنیا به این ترتیب عمل می‌کنند که اگر یک نهاد مالی مثلا بروکر یا مدیر سرمایه‌گذاری توانایی بازپرداخت وجوه مردم را نداشته باشد، صندوقی وجود دارد که به این نهاد کمک می‌کند تا معوّض پول مردم را بدهد و سپس با آن نهاد مالی به ترتیب مقتضی تصفیه حساب می‌کند.

وی بیان کرد: اینکه بدون استفاده از ابزارها و مشتقاتی مثل آپشن، فیوچر و امثالهم، انتظار داشته باشیم با تزریق نقدینگی بازار را هدایت کنیم، کاری بیهوده است و نتیجه‌ای نخواهد داد. کما اینکه در سال ۹۹، در شش ماه دوم، برای جلوگیری از ریزش یا اصلاح قیمت‌ها، ۶۵ همت منابع صندوق‌های سرمایه‌گذاری و نهادهای سرمایه‌داری را صرف کردیم و هیچ نتیجه‌ای هم نداشت. تا سال ۱۴۰۳ مرتبا اصلاح قیمت‌ها ادامه یافت. بنابراین، حرکت اشتباهی انجام شد که جنگ بود. نمی‌توانیم نام آن را ریسک سیستماتیک بگذاریم. به نظر من، اگر موشکی به سازمان بورس اصابت می‌کرد، آنچنان اثر منفی نداشت که این توقف یک باره و طولانی مدت نمادها و معاملات در بورس داشت. اثر این تصمیم بسیار مخرب‌تر از حتی موشکی بود.

این کارشناس در ادامه اظهار داشت: بازتاب واکنش هیجانی سهامداران کاملا منطقی بوده است. در مواقعی که سرمایه تهدید می‌شود، سرمایه‌گذار سعی می‌کند سرمایه خود را نجات دهد. اما حرکت اشتباه‌تر را خودمان انجام دادیم. به نظر من، اگر موشکی به سازمان بورس اصابت می‌کرد، آنچنان اثر منفی نداشت که این توقف یک باره و طولانی مدت نمادها و معاملات در بورس داشت. اثر این تصمیم بسیار مخرب‌تر از حتی موشکی بود که اگر اسراییل به بورس می‌زد.

عده‌ای از بورس ارتزاق و امرار معاش می‌کنند و نقدینگی‌شان آنجاست. بنابراین، فرار سرمایه از بورس خودبه‌خود یک اصطلاح نامأنوس و نامربوط به نام «بازار امن» ایجاد شده است.

بازار بورس، بازار ناامن شده است

او تصریح کرد: این یک تابویی بود که شکسته شد. از این به بعد، یک سرمایه‌گذار اطمینانی ندارد مثلا اگر روزی بحث تنگه هرمز مطرح شود یا یمن موشک بزند، یک‌دفعه تصمیم بگیرند بورس را تعطیل کنند. عده‌ای از بورس ارتزاق و امرار معاش می‌کنند و نقدینگی‌شان آنجاست. بنابراین، فرار سرمایه از بورس خودبه‌خود یک اصطلاح نامأنوس و نامربوط به نام «بازار ناامن» ایجاد شده است. اخیراً به بازار طلا و ارز بازار امن می‌گویند. چون کسی نمی‌تواند به راحتی این بازار را ببندد و مصلحتی و امنیتی با آن برخورد کند. تشخیص نادرست و تصمیم نابجایی گرفته شده است.

وظیفه دولت نیست در بورس کاری کند

وی با اشاره به راهکاری که دولت باید در این بازار پیاده کند پاسخ داد: وظیفه دولت نیست که کاری انجام بدهد. نهاد ناظر ما، طبق تعاریف و شرح وظایف، یک موسسه عمومی غیردولتی است. سازمان بورس یک موسسه عمومی است که وابسته به هیچ‌جا نیست. دو وظیفه اصلی دارد؛ افزایش نقدشوندگی و افزایش شفافیت در بازار.

آقابزرگی در ادامه اضافه کرد: به سازمان بورس ارتباطی نداشت که معاملات سهام را ببندد و خلاف وظیفه ذاتی خود عمل کرده است. لذا اکنون، در برابر عمل انجام شده و ناگزیر همان تزریق منابع مالی که بانک مرکزی ۹۰ همت به بازار پول داد تا مردم از خارج کردن پول‌های خود از بانک‌ها هراس نداشته باشند، برای هفته آینده باید ادامه یابد که اثر آن را بسیار کم می‌بینم، اما چاره‌ای جز این کار باز هم نداریم. دولت کار را شروع کرده است، اگر وقفه یا تنفسی ایجاد شود، مطمئن باشید التهاب منفی مجددا تشدید خواهد شد.

این کارشناس با اشاره به نوسانات قیمت در بازار ارز و طلا گفت: بازار طلا و ارز با وضعیت ناپایداری رابطه معکوسی با بورس دارد، اتفاقا واکنش آن بسیار هم مناسب بوده است. اما تعادل خود را به دست آورده است. کسی انتظار نداشت یک‌دفعه جنگ شود و دلار به یک باره به ۱۵۵ هزار تومان یا حتی ۲۰۰ هزار تومان برسد. نوسانی به دلیل چند روز راکد بودن وجود داشت اما روند در کانال صعودی در حال حرکت است. بورس هم باید در کانال نزولی حرکت می‌کرد. جلوگیری از اینکه شکل طبیعی خود را پیدا کند، حرکت اشتباهی بود. وی در پایان خاطرنشان کرد: در تمام بازارهای دیگر مثل مسکن و خودرو، رکود شدیدتری از بورس اتفاق افتاده و طبیعی هم است و نمی‌توانیم بگوییم رفتار هیجانی است. اخیرا برخی از همکاران کارشناس در صحبت‌هایشان اشاره می‌کنند که برای جلوگیری از رفتار هیجانی، باید محدوده دامنه نوسان را کم کنیم یا معاملات را متوقف کنیم. این رفتار طبیعی است و هیجانی نیست. جنگ شده و سرمایه‌گذار می‌خواهند پولشان را خارج کنند.

بازار سهام

بورس باید به عنوان یک گزینه بلندمدت مورد توجه قرار گیرد

محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس، در یک برنامه تلویزیونی به تحلیل وضعیت بازار سرمایه پس از جنگ اخیر پرداخت و گفت: حالت استرس و اضطراب ناشی از بحران‌ها، به‌ویژه در زمان جنگ، باعث ایجاد صف‌های فروش و افزایش عرضه در بازار می‌شود. در این شرایط، سرمایه‌گذاران تمایل به خروج دارند و حتی عدم ارزندگی دارایی‌ها نمی‌تواند عامل اصلی خروج آنها باشد. او افزود: جنگ اخیر که به مدت ۱۲ روز به طول انجامید، به نوعی باعث افزایش ریسک سیستماتیک بازار شد و در نتیجه، برخی از سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز اقدام به خروج از بازار کردند. در این ایام، اعضای محترم هیات‌مدیره سازمان بورس، رییس سازمان بورس و مدیران بورس‌ها به همراه فعالان بازار سرمایه جلسات فشرده‌ای برگزار کردند تا چگونگی مدیریت این استرس را بررسی کنند. شیرازی ادامه داد: تجربیات جهانی نظیر بحران ۱۱ سپتامبر، جنگ اوکراین و روسیه مورد توجه قرار گرفت و بر اساس شرایط کشور، چهار سناریو برای مدیریت بازار در نظر گرفته شد. این سناریوها شامل ادامه تعطیلی بازار، گشایش بازار با دامنه نوسان باز، باز کردن بازار با حد نوسان محدود و باز کردن بازار با ریز ساختارهای قبلی بود. او تصریح کرد: تعطیلی بازار عیب بزرگی داشت، زیرا این امر به سرمایه‌گذاران سیگنالی مبنی بر قفل شدن دارایی‌هایشان در زمان‌های بحرانی می‌داد و این خود ریسک بیشتری ایجاد می‌کرد. توصیه من به مردم این است که در مواقعی که استرس به بازار وارد می‌شود، حتما به مشاوران آگاه و با تجربه گوش دهند و از تصمیم‌گیری‌های احساسی پرهیز کنند. شیرازی در ادامه توضیح داد: پس از جنگ، بازار به مدت ۹ روز تعطیل بود تا سرمایه‌گذاران از نوسانات شدید در امان باشند. در این مدت، سازمان بورس به دنبال حفظ نقدشوندگی بازار بود و ناشران موظف شدند تا تأثیرات جنگ بر عملکرد خود را اطلاع‌رسانی کنند. خوشبختانه، اکثر ناشران گزارشی از خسارت‌های جدی نداشتند. او همچنین به اقدامات تأمین منابع و تقویت بازار اشاره کرد و گفت: با استفاده از منابع صندوق تثبیت و توسعه، و بسته ۶۰ همتی که اخیرا ارایه شد، تلاش کردیم بازار را به سطحی از ثبات برسانیم. نتیجه این تلاش‌ها را در روزهای اخیر در بازار مشاهده کردیم که با صف‌های متعادل در بخش خرید و فروش همراه بود. در پایان، شیرازی از سرمایه‌گذاران خواست که به بازار سرمایه به عنوان یک گزینه بلندمدت نگاه کنند و تأکید کرد: نوساناتی که در دوران متاثر از ریسک‌ها به وجود می‌آید، نباید سبب نگرانی شود، چرا که در بلندمدت، بازار به سمت ثبات و رشد خواهد رفت.

فرصت سرمایه‌گذاری دوباره در حال شکل‌گیری

بهادر برهان، معاون سرمایه‌گذاری شرکت ترنج اعلام کرد: بازار به ثبات نسبی رسیده، صندوق‌ها آماده بازی در سناریوی جدید اقتصادی هستند. معاون سرمایه‌گذاری شرکت ترنج، گفت: تحولات هفته‌های گذشته به‌ویژه آغاز درگیری نظامی میان ایران و اسراییل، به‌صورت طبیعی یک شوک اولیه به تمامی بازارهای سرمایه‌گذاری وارد کرد که باعث رفتارهای هیجانی و بعضا غیرتحلیلی برخی سرمایه‌گذاران شد.

بهادر برهان، افزود: در چنین شرایطی، ریسک نقدشوندگی مهم‌ترین عامل اثرگذار بر رفتار بازار است. سرمایه‌گذاران به‌دلیل عدم قطعیت، اغلب دارایی‌های نقد را ترجیح می‌دهند؛ مساله‌ای که نه فقط در سهام، بلکه در صندوق‌های طلا، درآمد ثابت و حتی سپرده‌های بانکی نیز مشاهده شد. برهان با اشاره به سابقه واکنش بازارهای مالی در مواجهه با بحران‌های مشابه، چه در داخل و چه در خارج از کشور، تاکید کرد: تقریبا در همه این تجربیات، ما با یک ریزش اولیه ۱۰ تا ۱۵ درصدی مواجه بوده‌ایم که به آن حرکت ویژه یا شوک پنیک گفته می‌شود. پس از آن، به‌دلیل پایین آمدن قیمت‌ها و افزایش جذابیت خرید، بازار مجددا به تعادل بازمی‌گردد. او اعلام کرد: سازمان بورس به همراه برخی از نهادهای مالی، طی روزهای بحرانی اخیر، حمایت‌های گسترده و بی‌سابقه‌ای از بازار به عمل آوردند. حجم معاملات و ورود نقدینگی در روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه هفته گذشته در نوع خود کم‌نظیر بود و این اقدامات باعث شد صف‌های فروش جمع‌آوری شده و بازار وارد فاز ثبات شود. معاون سرمایه‌گذاری شرکت ترنج در ادامه تأکید کرد: ما در صندوق‌های سهامی خود، به گونه‌ای عمل کردیم که آسیب قابل توجهی به سرمایه‌گذاران وارد نشود. به‌ویژه در زمینه تعدیل قیمت‌ها، تلاش کردیم که هزینه ابطال برای کسانی که در صندوق باقی ماندند، تحمیل نشود؛ اقدامی که به‌نظر ما بسیار حیاتی و اخلاقی بود. برهان با اشاره به یکی از صندوق‌های سهامی تحت مدیریت مجموعه ترنج، گفت: در این صندوق، که فشار فروش قابل توجهی را تجربه کرد، ما در روز چهارشنبه خرید کاملی از عرضه‌های موجود انجام دادیم. حجم صف فروش کم نبود، اما با برنامه‌ریزی و مدیریت نقدینگی، توانستیم پاسخ‌گوی کامل نیاز سرمایه‌گذاران باشیم. او ابراز امیدواری کرد: در سناریوی اقتصادی جدید کشور، با بازگشت آرامش نسبی به بازار، محصولات سرمایه‌گذاری شرکت ترنج از جمله صندوق‌های سهامی، بتوانند بار دیگر نقش موثری برای حفظ و ارتقای سرمایه مشتریان ایفا کنند. قطعا دیسکانت فعلی صندوق‌ها پایدار نخواهد بود و با ادامه حمایت‌ها و تزریق منابع، تلاش می‌کنیم شکاف میان NAV و قیمت بازار در سریع‌ترین زمان ممکن ترمیم شود.